



[ Wetgeving ]

# Voorontwerp oppervlakte- delfstoffendecreet

## ***Naar een geïntegreerd en coherent beleid***

De regelgeving in verband met de ontginning van oppervlakedelfstoffen heeft de afgelopen eeuw een heuse evolutie doorgemaakt. In het verleden lag de nadruk vooral op economische overwegingen. Hier kwam verandering in na de overheveling van de wetgeving naar het VLAREM, dat bijna uitsluitend ecologische belangen vooropstelde en ontginning daardoor quasi onmogelijk maakte. Recent keurde de Vlaamse regering een voorontwerp van decreet goed van Minister van Economie Dirk Van Mechelen en Minister van Leefmilieu Vera Dua. Dit voorontwerp biedt een aantal instrumenten die ontginning terug makkelijker moet maken onder bepaalde voorwaarden. Bovendien koppelt het ontginnen volledig los van de realisatie van de nabestemming, precies omdat deze realisatie op vandaag dikwijls de ontginning zelf hypothekeert. Kortom, een initiatief dat ook door BVDA niet voldoende gesteund kan worden!

### **Het verleden: gebrek aan globale wetgeving**

De 'mijnwetgeving' van 1911, een wet die de oudere mijnwetgeving aanpaste en regels vastlegde voor de mijnen, de graverijen en de groeven, diende tot het begin van de jaren 90 als basiswet. Toch werden ook in het Algemeen Reglement op de Arbeidsbescherming (het ARAB) reeds in 1946 bepalingen opgenomen voor de groeven in open lucht. Op heden zijn de (milieu)voorwaarden voor de groeven en graverijen opgenomen in het VLAREM II en wordt de vergunningsprocedure geregeld in VLAREM I. Verder worden in de Gewestplannen de zones aangeduid die bestemd zijn voor de ontginningen, samen met de nabestemming die aan deze zones moet worden gegeven ná ontginning.

Op vandaag worden de ontginningen door veel maatschappelijke groepen en bewegingen als storend en milieuhinderlijk beoordeeld. De grintwinnings langs de Maaskant worden gecontesteerd, zand- en kleiwinnings worden nog maar bij mondjesmaat vergund. Het duinendecreet heeft zwaar gesnoeid in zandwinnings langs de kust. De milieuoverwegingen hebben in vele gevallen de bovenhand gekregen op de economische overwegingen. Vroeger was dit anders.

De zogenaamde 'mijnwetgeving' van 1911 was in de eerste plaats een economisch instrument, erop gericht de winning van onze natuurlijke rijkdommen te verzekeren en niet om ze tegen te gaan. Er werd wel de nodige aandacht geschonken aan veiligheid en gezondheid voor de arbeiders (in die periode vooral de mijnwerkers), maar de ontginning zelf werd niet in vraag gesteld

of ondergeschikt gemaakt aan ecologische overwegingen.

#### **Verstrakking van de regelgeving**

Door het overhevelen van de wetgeving naar het VLAREM is de balans naar de andere richting overgeslagen. Groeven en graverijen worden op hun ecologische waarden beoordeeld en niet meer of in zeer geringe mate op hun economische noodzaak. Door de verouderde Gewestplannen en de gewijzigde situatie inzake stortplaatsen zijn ontginningen quasi onmogelijk geworden. Ofwel is het ingekleurde ontginningsgebied niet meer aangepast aan de huidige ontginningsmogelijkheden, aan de huidige eigendoms- of pachtstructuur, ofwel is de nabestemming niet meer te realiseren binnen de huidige stort- en opvulbeperkingen.

Toch kan het belang van de ontginningen voor de economie niet genoeg benadrukt worden. De keramische industrie (de baksteen- en dakpannenfabrieken), vooral gesitueerd in West-Vlaanderen overigens, stelt rechtstreeks ongeveer 2.650 mensen tewerk en haalt een omzet van ongeveer 13 miljard BEF. Inzake zand zijn in Vlaanderen maar liefst 75.000 werknemers afhankelijk van de toelevering voor de uitvoering van hun activiteiten (bouwsector, beton- en cementsector, asfaltsector, enz.).

Zonder zand en klei, die economisch over afstanden van maximaal 20 tot 70 km, afhankelijk van de toepassing, kunnen worden vervoerd, zouden woningbouw en wegenbouw in Vlaanderen quasi onmogelijk zijn. Invoer van grote hoeveelheden van deze grondstoffen zou niet alleen betekenen dat grote sommen geld naar het buitenland vloeien. Ook enorme transporten, met alle bijkomende verkeers- en milieuhinder van dien, zijn het gevolg. Kortom, een ecologisch onverantwoord alternatief.

#### **Voorontwerp oppervlaktedelfstoffendecreet: accenten**

Omwille van dit economische belang van onze natuurlijke rijkdommen kwam er op voorstel van Vlaams Minister van Economie Dirk Van Mechelen, mede ondertekend door zijn collega voor Leefmilieu Vera Dua, een voorontwerp van decreet betreffende de oppervlaktedelfstoffen tot stand. Het voorontwerp werd op 24 juli jl. door de Vlaamse regering goedgekeurd.

Het voorontwerp van decreet op de oppervlaktedelfstoffen vervangt niet de bepalingen uit het VLAREM (de strenge vergunningsvoorwaarden blijven dus bestaan), maar wil enkel de oppervlaktedelfstoffen beter beheren en minstens de effectieve ontginning mogelijk maken. Het voorontwerp van decreet voorziet in een aantal instrumenten die moeten toelaten om ontginningen te plannen maar daarna ook effectief en optimaal te realiseren, in functie van nauwkeurig vastgelegde behoeftestudies. Gezien nauwkeurig plannen een eerste vereiste is, voorziet het

**“Het voorontwerp van decreet op de oppervlaktedelfstoffen vervangt niet de bepalingen uit het VLAREM (de strenge vergunningsvoorwaarden blijven dus bestaan), maar wil enkel de oppervlaktedelfstoffen beter beheren en minstens de effectieve ontginning mogelijk maken.”**

voorontwerp van oppervlaktedelfstoffendecreet vooreerst in een oppervlaktedelfstoffenplanning, gebaseerd op een termijn van minimaal 25 jaar, met vijfjaarlijkse evaluaties en aanpassingen. Deze planning moet leiden tot bijzondere oppervlaktedelfstoffenplannen, met name per delfstoffengebied en tot een overkoepelend algemeen oppervlaktedelfstoffenplan.

Om een geplande en voorziene ontginning daarna ook effectief afdwingbaar te maken, wordt de ontginningsmachtiging voorzien. De ontginningsmachtiging is een administratieve of ministeriële beslissing waarbij de ontginning tijdelijk het recht krijgt om percelen, die eigendom blijven van de oorspronkelijke eigenaars, te ontginnen. Uiteraard dient hiervoor een billijke vergoeding betaald te worden aan de eigenaars en de eventuele pachters.

Blijkt een overeenkomst over die vergoeding met de eigenaars uit te blijven door onwil van deze laatsten, dan kan de Vlaamse regering overgaan tot onteigening ten algemene nutte, maar op naam en voor rekening van de aanvragende ontginning. Een krachtige stok achter de deur om de onwillige eigenaar te overhalen de ontginning te laten doorgaan, desnoods om zijn grond dan maar te verkopen via minnelijke schikking.



maken van een put, na het krijgen van de vergunningen een financiële zekerheid stelt, de put maakt conform zijn milieuvergunningvoorwaarden, zijn financiële zekerheid terugkrijgt, een vergunning vraagt voor een stortplaats en een bouwvergunning voor het heraanvullen van de put om de nabestemming te realiseren (bijvoorbeeld landbouw), en een nieuwe financiële zekerheid stelt om nu de stortplaats te realiseren.

Dit voorbeeld maakt duidelijk dat het ontginnen volledig los wordt gekoppeld van de realisatie van de nabestemming, precies omdat deze realisatie op vandaag dikwijls de ontginning zelf hypothekeert.

#### Besluit

Tot slot moet nog vermeld worden dat de administratie Economie van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap zal instaan voor de opvolging, de verdere uitwerking en de controle op de maatregelen uit het voorontwerp van oppervlaktedelfstoffendecreet. Ook hieruit blijkt duidelijk dat wij hier in de eerste plaats met een economisch instrument te maken hebben en minder of niet met een milieubeleidsinstrument.

Het voorontwerp oppervlaktedelfstoffendecreet werd ondertussen reeds voorgelegd aan de SERV en aan de MiNa-Raad. De SERV zou niet tot een eensluidend advies zijn gekomen. De MiNa-Raad heeft heel wat bedenkingen. De Raad staat alvast zeer kritisch ten aanzien van de voorgestelde maatregelen voor een meer efficiënte ontginning. De ontginningsmachtiging, de wijziging aan de pachtwet en de schrapping van de stedenbouwkundige vergunning vindt de Raad 'vergaande precedenter'.

De definitieve goedkeuring kan hopelijk verwacht worden einde van dit jaar of begin volgend jaar, o.a. afhankelijk van de tijd die de Raad van State nog nodig heeft voor haar advies en uiteraard ook van de inhoud van dit advies.

Het belang van het voorontwerp oppervlaktedelfstoffendecreet voor de sector van de ontginners (maar ook voor de Vlaamse economie in haar geheel) kan niet voldoende benadrukt worden. Politici en ambtenaren die betrokken zijn bij het tot stand komen van dit oppervlaktedelfstoffendecreet kunnen dan ook niet genoeg aangemoedigd worden om verder werk te maken van dit decreet.

John Mestdagh



MILIEU link<sup>®</sup> internet  
www.milieulink.be  
communiceer met de natuur

# Verbreed uw kijk op milie u

Milieulink.be  
de Belgische milieuportaalsite:

- milieuactualiteit i.s.m. EcoMagazine
- agenda
- interactief forum
- milieuevenementen
- vacante milieujobs i.s.m. Vacature.com

Milieulink | Business met:

- een bedrijvendirectory i.s.m. Kompas.be
- bedrijfsinformatie
- communicatieve functionaliteiten

Milieulink - 2Mpact nv  
Visserij 201  
B-9000 Gent  
Tel. 09 233 48 66  
Fax 09 233 51 19  
info@2mpact.be  
http://www.2mpact.be

www.milieulink.be

